

جمهوری اسلامی ایران

وزارت صنعت، معدن و تجارت

موضوع: تحلیل گزارش رقابت پذیری جهانی

معاونت طرح و برنامه

دفتر آمار و فناوری داده‌ها

شهریور ۱۳۹۵

فهرست مطالب

۳	مقدمه
۴	۱. معرفی مرجع
۴	۲. معرفی مجمع جهانی اقتصاد
۵	۳. تعریف رقابت پذیری
۶	۴. روش تفسیر یافته های تحقیق
۱۱	۵. نحوه امتیازدهی به ارکان
۱۲	۶. وضعیت ایران در شاخص رقابت پذیری

مقدمه

معاونت طرح و برنامه با این باور که انتشار گزارش های مستمر آماری و تحلیلی می تواند نقش به سزایی در تصمیم گیری های اقتصادی، و استفاده سرمایه گذاران و فعالین تجاری و دیگر ذینفعان داشته باشد، اقدام به تهیه گزارش های تحلیلی با استفاده از آمارهای داخلی و بین المللی نموده است. این گزارش ها که به صورت دوره ای در سایت وزارت متبوع منتشر می شود، شامل آمار و اقلام پایگاه های اطلاعاتی معتبر بین المللی و داخلی می باشد که با نگاهی تحلیلی گزارش شده اند.

هدف از تهیه این سری از گزارش ها کمک به تفسیر داده های آماری در جهت استفاده بهتر از آمارها در عرصه تصمیم گیری های اقتصادی و اجتماعی می باشد.

انتظار می رود، مخاطبین گزارش ضمن بهره گیری از اطلاعات ارائه شده با بازخورهای عالمانه خود این دستگاه را در پیشبرد رسالت پیش بینی شده آن که سیاستگذاری صحیح بخش صنعت، معدن و تجارت کشور منطبق با اهداف و برنامه های توسعه ای کشور می باشد، یاری نمایند. این سلسله گزارشات از طریق پورتال وزارتخانه قابل بهره برداری می باشد و امید است زمینه بهبود تصمیمات و سیاستگذاری مرتبط با فضای کسب کار را فراهم ساخته و قدمی هر چند اندک در مسیر توسعه کشور باشد.

۱. معرفی مرجع

آمارهای مورد استفاده در این گزارش، توسط مجمع جهانی اقتصاد تهیه و به صورت سالیانه منتشر میشود. کلیه جداول این گزارش از سایت این سازمان به آدرس <http://www.weforum.org> استخراج شده و دسترسی به اطلاعات از طریق مراجعه به سایت برای عموم امکان پذیر است.

۲. معرفی مجمع جهانی اقتصاد^۱

مجمع جهانی اقتصاد از سال ۱۹۷۱ به عنوان نهادی غیر انتفاعی تاسیس و در ژنو سوئیس مستقر شده است. مجمع، یک سازمان بین المللی است که برای ایجاد همکاری بین بخش های عمومی و خصوصی و بهبود وضعیت اقتصادی جهان ایجاد شده و هدف آن سازمان دهی برنامه های منطقه ای و صنعتی است به همین منظور موثرترین فعالان سیاسی، کسب و کار و دیگر رهبران جامعه را در کشورها بکار گرفته و تمام تلاش خود را برای نشان دادن تاثیر کارآفرینی در جهت حفظ منافع عمومی جهانی و در عین حال حفظ بالاترین استانداردهای حاکمیتی انجام می دهد. این نهاد غیر دولتی انواع بسیاری از سازمان ها، از هر دو بخش دولتی و خصوصی، سازمان های بین المللی و نهاد های علمی را در کنار هم قرار داده است.

مجمع هر ساله نسبت به رتبه بندی کشورهای جهان از نظر رقابت پذیری اقتصادی اقدام می نماید. تعیین رتبه کشورها در گزارش رقابت پذیری جهانی می تواند منشا تحقیقات متعدد و جامعی برای بهبود فضای کسب و کار و سیاست گذاری های اقتصادی آنها باشد.

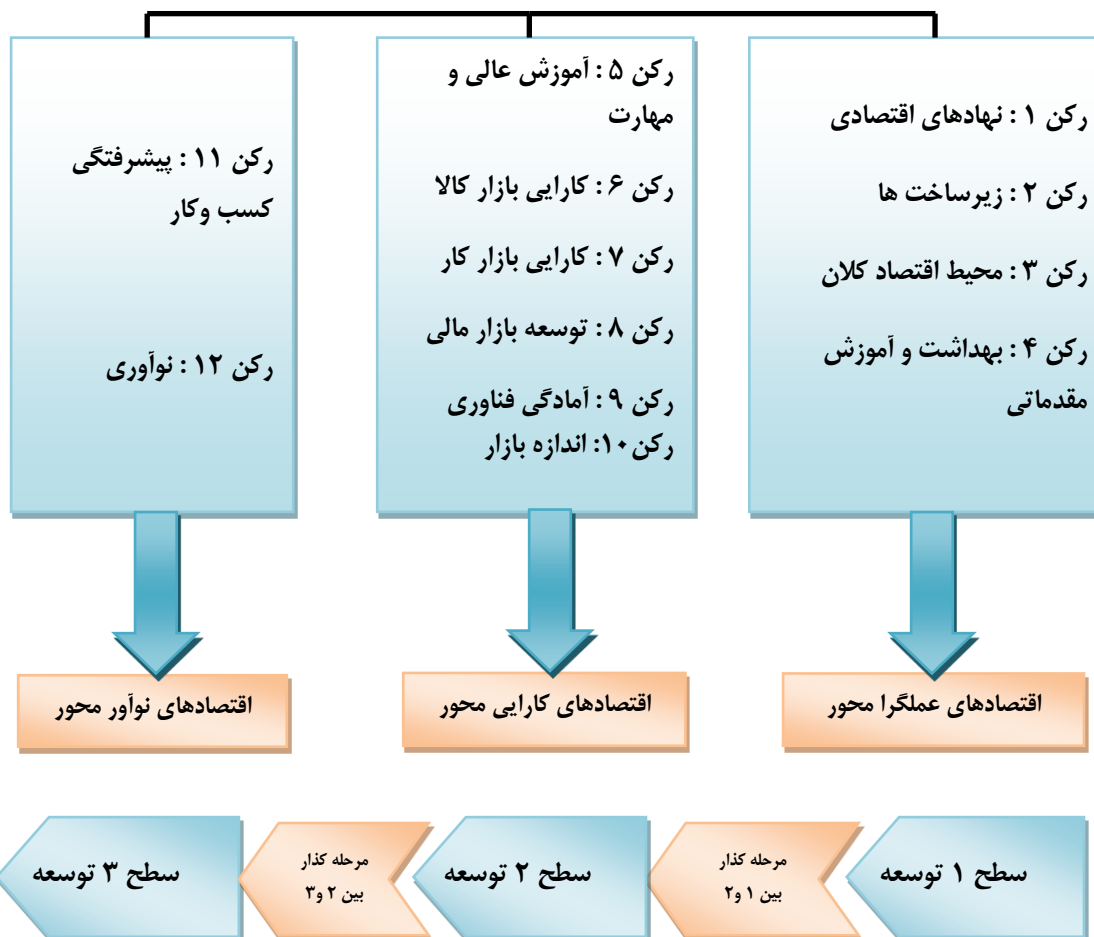
^۱ The World Economic Forum

۳. تعریف رقابت پذیری

رقابت پذیری به عنوان یک مجموعه از نهادها، سیاست ها و عواملی تعریف شده است که سطح بهره وری یک کشور را تعیین می کنند. سطح بهره وری، سطحی از موفقیت است که توسط اقتصاد یک کشور، قابل دستیابی است. همچنین نرخ بازگشت سرمایه گذاری یک اقتصاد را نشان می دهد که به نوبه خود از عوامل زیر بنایی محرک نرخ رشد اقتصاد آن کشور است.

از نظر مجمع جهانی اقتصاد، اقتصادی رقابتی تر است که در طی زمان سریع تر رشد می کند. رقابت پذیری جهانی دربرگیرنده ارکان بسیار متنوعی است که هر یک جنبه متفاوتی از رقابت پذیری را اندازه می گیرد. ارکان در سه گروه دسته بندی شده اند و هر گروه برای یک مرحله خاص از توسعه ضروری است. نمودار شماره ۱ گروه بندی ارکان را با توجه به مرحله توسعه نشان می دهد.

نمودار ۱: شاخص های رقابت پذیری جهانی

هر رکن در برگیرنده زیر شاخص‌هایی است که ارکان بر اساس آن اندازه‌گیری و رتبه‌بندی می‌شوند. این زیر شاخص‌ها به تفکیک هر رکن در جدول شماره ۲ نشان داده شده است. اگرچه نتایج ارکان ۱۲ گانه بطور مجزا گزارش شده، باید در نظر داشته باشیم که آنها مستقل نیستند و یکدیگر را تقویت کرده، و غالباً ضعف یک رکن تاثیر منفی در دیگر زمینه‌ها ایجاد می‌کند.

۴. روش تفسیر یافته‌های تحقیق

بر مبنای تئوریهای اقتصادی شناخته شده در زمینه مراحل توسعه، فرض^۲ GCI این بوده است که در اولین مرحله توسعه، اقتصادها، عمل محور هستند و کشورهای این مرحله از توسعه عمدتاً بر اساس نیروی کار غیر ماهر و منابع طبیعی با هم رقابت نموده و اقتصاد این کشورها عمدتاً وابسته به منابع طبیعی و مواد معدنی می‌باشد.

در مرحله دوم توسعه، رقابت عمدتاً منوط به عملکرد مناسب نهادهای خصوصی و دولتی است. به تبع رقابتی شدن یک کشور، بهره‌وری آن افزایش یافته و دستمزدها نیز با سرعت بیشتری افزایش می‌یابند. در اینصورت کشورها به سمت مرحله توسعه کارایی محور حرکت نموده و باید توسعه فرآیند تولید کارآمد را شروع و کیفیت تولیدات شان را افزایش دهند. زیرا آنها نمی‌توانند متناسب با بالا رفتن دستمزدها، قیمت‌ها را افزایش دهند.

نهایتاً با حرکت کشورها به سمت مرحله نوآوری، دستمزدها آنقدر افزایش می‌یابد که آنها تنها در شرایطی قادر به پرداخت این دستمزدها و در نتیجه حفظ استاندارد بالای زندگی خواهند بود که بتوانند از بالاترین سطح توسعه فرآیند تولید از طریق نوآوری و تولیدات جدید استفاده نمایند.

جدول شماره ۱ وزن‌های مربوط به ارکان هر کشور در هر مرحله از توسعه یافتگی و نحوه اندازه‌گیری سطح توسعه کشورها بر اساس ارکان رقابت‌پذیری را نشان می‌دهد.

^۲ Global Competitiveness Index

جدول ۱. نحوه اندازه گیری سطح توسعه کشورها بر اساس ارکان رقابت پذیری

سطح توسعه					
سطح ۱: اقتصادهای عمل محور	مرحله گزار بین سطح ۲و۱	سطح ۲: اقتصادهای کارایی محور	مرحله گزار بین سطح ۲و۱	سطح ۳: اقتصادهای نوآور محور	مراحل توسعه معیار
کمتر از ۲۰۰۰	۲۰۰۰ تا ۲۹۹۹	۳۰۰۰ تا ۸۹۹۹	۲۰۰۰ تا ۲۹۹۹	بیش از ۱۷۰۰۰	سرانه تولید ناخالص داخلی (US\$)
۶۰	۴۰ تا ۶۰	۴۰	۴۰ تا ۶۰	۲۰	وزن الزامات اساسی (%)
۳۵	۳۵ تا ۵۰	۵۰	۳۵ تا ۵۰	۵۰	وزن بهبود و تقویت کارایی (%)
۵	۵ تا ۱۰	۱۰	۱۰ تا ۳۰	۳۰	وزن عوامل نوآوری و پیشرفتگی (%)

مبنای مراحل توسعه، سرانه GDP بر اساس دلار آمریکا است. کشورهایی که تولید سرانه ناخالص داخلی آنها زیر ۲ هزار دلار می باشد در مرحله یک، بین ۲ تا ۳ هزار دلار در حال انتقال از یک به دو، بین ۳ تا ۹ هزار دلار در مرحله دو، بین ۹ تا ۱۷ هزار دلار در حال انتقال از دو به سه و بیش از ۱۷ هزار دلار در مرحله سوم توسعه قرار دارند. محرک اقتصادی در هر یک از این سه مرحله متفاوت است. محرک رشد و توسعه در کشورهای مرحله اول، عوامل اقتصادی، مرحله دوم کارایی و مرحله سوم نوآوری است.

در این گزارش برای تعیین مراحل توسعه کشورها دو معیار استفاده شده است. اولین معیار، سطح سرانه تولید ناخالص داخلی به نرخ جاری و دومین معیار نیز سهم صادرات کالا های معدنی از کل صادرات کالا و خدمات می باشد. هر کشوری که بین سه مرحله توسعه یافتگی قرار گیرد در مرحله گزار در نظر گرفته می شود. برای چنین کشورهایی، همانطور که کشور توسعه پیدا می کند وزن ها به آرامی نیز تغییر نموده و انتقال نرم از یک مرحله توسعه به مرحله دیگر اتفاق می افتد. دسته بندی کشور ها در مراحل مختلف توسعه در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. موقعیت کشورها در مراحل توسعه در سال ۲۰۱۵

مرحله اول: عمل محور (۳۵ کشور)	انتقال از مرحله ۱ به ۲ (۱۶ کشور)	مرحله دوم: کارایی محور (۳۱ کشور)	انتقال از مرحله ۲ به ۳ (۱۶ کشور)	مرحله سوم: نوآوری محور (۳۸ کشور)
بنگلادش	الجزایر	آلبانی	آرژانتین	استرالیا
بنین	آذربایجان	ارمنستان	برزیل	اتریش
برونئی	بوتان	بولیوی	شیلی	بحرین
کامبوج	بوتسوانا	بوسنی و هرزگوین	کاستاریکا	بلژیک
کامرون	گابن	بلغارستان	کرواسی	کانادا
چاد	هندوراس	کیپ ورد	مجارستان	قبرس
ساحل عاج	ایران	چین	لتونی	جمهوری چک
اتیوپی	قزاقستان	کلمبیا	لبنان	دانمارک
زامبیا	کویت	جمهوری دومینکن	لیتوانی	استونی
غنا	مولداوی	اکوادور	مالزی	فنلاند
گینه	مغولستان	مصر	موریس	فرانسه
هائیتی	نیجریه	السالوادور	مکزیک	آلمان
هندوستان	فیلیپین	گرجستان	عمان	یونان
کنیا	عربستان	گوآتمالا	پاناما	هنگ کنگ
قرقیزستان	ونزوئلا	غنا	هلند	ایسلند
لائوس	ویتنام	اندونزی	رومانی	ایرلند
لسوتو		جامائیکا	روسیه	فلسطین اشغالی
لیبریا		اردن	سی شل	ایتالیا
ماداگاسکار		مقدونیه	ترکیه	ژاپن
مولداوی		مونته نگرو	اروگوئه	کره جنوبی
مالی		مرکش		لوکزامبورگ
موریتانی		نامیبیا		مالتا
موزامبیک		پاراگوئه		نیوزیلند
میانمار		پرو		نروژ
نپال		صربستان		پرتغال
نیکاراگوئه		آفریقای جنوبی		قطر
پاکستان		سرلانکا		سنگاپور
رواندا		سوازیلند		اسلواک
سنگال		تایلند		اسلوانیا
سیرالئون		تونس		اسپانیا
تاجیکستان		اکراین		سوئد
تانزانیا				سوئیس
اوگاندا				تایوان
زامبیا				ترینیداد و توباگو
زیمباوه				امارات
				انگلستان
				آمریکا

براساس جدول فوق اقتصاد ایران در گروه کشورهای دارای نظام اقتصادی گذار از مرحله اول به دوم قرار دارد. در جدول شماره ۳ ارکان و و زیر شاخص‌های رقابت پذیری به تفکیک زیر شاخص‌ها نشان داده شده است.

جدول ۳. ارکان و زیر شاخص‌های رقابت پذیری

ارکان	زیر شاخص
۱ نهاد	حقوق مالکیت دارایی‌ها
	حقوق مالکیت فکری
	فساد اداری و اختلاس
	اعتماد عمومی به سیاستمداران
	رشوه خواری
	استقلال قوه قضائیه
	نقش روابط در تصمیم‌گیری‌های دولتی
	هدر رفتن منابع توسط دولت
	دست و پا گیر بودن مقررات دولتی
	کارآمدی چارچوب قانونی برای حل و فصل دعاوی بخش
۲ زیر ساخت‌ها	کارآمدی چارچوب قانونی برای به چالش کشیدن و پیگرد حقوقی تصمیمات دولت
	کیفیت عمومی زیرساخت‌ها (حمل و نقل، مخابرات، انرژی و ...)
	کیفیت جاده‌ها
	کیفیت زیر ساخت‌های ریلی
	کیفیت زیر ساخت‌های بنادر
۳ محیط اقتصاد کلان	کیفیت زیر ساخت‌های حمل و نقل هوایی
	توازن بودجه دولت (بر اساس درصد از تولید ناخالص داخلی)
	نرخ پس انداز ملی (بر اساس درصد از تولید ناخالص داخلی)
۴ بهداشت و آموزش مقدماتی	تورم (بر اساس درصد تغییر سالانه)
	تأثیر بیماری مالاریا بر کسب و کارها
	میزان شیوع مالاریا (در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر جمعیت)
	تأثیر بیماری سل بر کسب و کارها
	میزان شیوع بیماری سل (در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر جمعیت)
	تأثیر بیماری ایدز بر کسب و کارها
۵ آموزش عالی و مهارت آموزی	نرخ ثبت نام در مقطع متوسطه
	نرخ ثبت نام در آموزش عالی
	کیفیت نظام آموزشی
	کیفیت آموزش علوم و ریاضیات
	شفافیت در سیاستگذاری دولت
	هزینه‌های تروریسم بر کسب و کارها
	هزینه‌های خشونت و خلافکاری برای کسب و کار
	جرایم سازمان یافته
	قابلیت اعتماد به خدمات پلیس
	اخلاق کسب و کار
	قوی بودن استانداردهای مربوط به حسابداری و تهیه گزارش‌های مالی
	اثربخشی سهام داران و هیأت مدیره‌ی شرکت‌ها
	حفاظت از منافع سهام داران خرد
	حمایت از سرمایه گذاران
	ظرفیت خطوط هوایی در جابجایی مسافران در هفته
	کیفیت تامین برق (قطع و وصل، نوسانات ولتاژ و ...)
	تعداد اشتراک تلفن همراه به ازاء هر ۱۰۰ نفر
	تعداد خطوط تلفن ثابت به ازاء هر ۱۰۰ نفر
	ظرفیت خطوط هوایی در جابجایی مسافران در هفته
	بدهی دولت بر اساس درصد از تولید ناخالص داخلی
	رتبه اعتباری کشور
	شیوع ایدز (بر اساس درصد از جمعیت بزرگسال)
	مرگ و میر نوزادان (تعداد مرگ و میر در هر ۱۰۰۰ تولد)
	امید به زندگی (بر اساس سال)
	کیفیت آموزش ابتدایی
	نرخ ثبت نام در آموزش ابتدایی (درصد خالص)
	سطح کیفی دانشکده‌های مدیریت
	دسترسی به اینترنت در مدارس
	دسترسی به خدمات آموزشی و پژوهشی در داخل کشور
	میزان ارائه آموزش‌های ضمن خدمت به کارکنان

زیر شاخص	ارکان	
وجود موانع تعرفه ای و غیر تعرفه ای برای واردات	شدت رقابت داخلی	۶
تعرفه های تجاری (بر اساس درصد از عوارض گمرکی)	وجود بنگاه های مسلط بر بازار	
رواج مالکیت خارجی	اثر بخشی سیاست های ضد انحصاری	
اثر قوانین بر سرمایه گذاری خارجی	تاثیر مالیات بر انگیزه های سرمایه گذاری	
پیچیدگی تشریفات گمرکی	نرخ مالیات کل (بر اساس درصد از سود)	
نسبت واردات به تولید ناخالص داخلی	تعداد مراحل و رویه های لازم جهت شروع کسب و کار	
میزان مشتری مداری بنگاه ها	تعداد روزهای مورد نیاز برای شروع کسب و کار	
میزان آگاهی و پیچیدگی نیاز خریداران	هزینه های ناشی از سیاست گذاری در حوزه کشاورزی	
ارتباط پرداختها با بهره وری تکیه بر مدیریت حرفه ای	همکاری در روابط کارگر با کارفرما	۷
استخدام مدیران حرفه ای بدون دخالت "روابط"	انعطاف در تعیین دستمزد (وابسته به هر شرکت)	
ظرفیت کشور در نگهداشت افراد بالاستعداد	شیوه های استخدام و اخراج (تعیین توسط کارفرما)	
ظرفیت کشور در جذب افراد بالاستعداد	هزینه های اضافی بر حقوق (هفتگی)	
مشارکت زنان در نیروی کار	اثر مالیات بر انگیزه های کاری	
دسترسی به سرمایه های مخاطره آمیز	در دسترس بودن خدمات مالی	۸
استحکام مالی بانک ها	قابل تامین بودن استفاده از خدمات مالی	
مقررات اوراق بهادار مبادلات	تامین مالی از طریق بازار داخلی سهام	
شاخص حقوق قانونی (وام دهند و وام گیرنده)	سهولت دسترسی به وام	
تعداد اشتراک اینترنت پرسرعت در هر ۱۰۰ نفر جمعیت	در دسترس بودن جدید ترین فناوری ها	۹
نسبت پهنای باند اینترنت کشور به ازای هر کاربر	جذب فناوری در سطح بنگاهها	
تعداد اشتراک اینترنت پرسرعت بیسیم در هر ۱۰۰ نفر جمعیت	انتقال فناوری از طریق سرمایه گذاری مستقیم خارجی	
	تعداد کاربران اینترنت (بر اساس درصد)	
تولید ناخالص داخلی (بر حسب قدرت خرید)	شاخص اندازه بازار خارجی	۱۰
میزان صادرات بر حسب درصد از تولید ناخالص داخلی	شاخص اندازه بازار داخلی	
کنترل شبکه توزیع و بازاریابی بین المللی	تعداد تامین کنندگان داخلی	۱۱
پیشرفته بودن فرآیند های تولید	کیفیت تامین کنندگان داخلی	
استفاده از ابزارها و شیوه های پیشرفته بازاریابی	وضعیت توسعه ی خوشه ها	
تمایل به تفویض اختیارات به مدیران میانی	ماهیت مزیت رقابتی	
	حضور گسترده شرکت ها در کل زنجیره ی ارزش	
میزان محصولات دارای نوآوری پیشرفته در خرید های دولت	ظرفیت نوآوری در شرکت ها	۱۲
دسترسی به مهندسان و دانشمندان در کشور	کیفیت مراکز پژوهش های علمی	
میزان ثبت اختراعات کاربردی (نسبت به میلیون جمعیت)	میزان هزینه کردن شرکت ها در تحقیق و توسعه	
	همکاری دانشگاه و صنعت در تحقیق و توسعه	

۵. نحوه امتیازدهی به ارکان

- **وزن شاخص ها:** با توجه به مراحل توسعه اقتصادی وزن شاخص ها برای کشور ها متفاوت می باشد، نظر به اینکه موقعیت یک کشور در مراحل توسعه اقتصادی با توجه به سرانه تولید ناخالص داخلی و سهم صادرات مواد خام سنجیده می شود وزن سه گروه اقتصادی برای هر کشور متفاوت می باشد. در جدول شماره ۴ وزن ۳ گروه ارکان نشان داده شده است.

جدول ۴. وزن گروه های اصلی در ایران

گروه های اصلی	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
الزامات اساسی	۵۰٫۶	۴۹٫۱	۴۸٫۴	۴۷٫۸	۴۰٫۹
بهبود و تقویت کارایی	۴۲٫۰	۴۳٫۲	۴۳٫۷	۴۸٫۶	۴۹٫۴
عوامل نوآوری و پیشرفتگی	۷٫۳	۷٫۷	۷٫۹	۹٫۵	۹٫۸

- **امتیاز بندی:** امتیازهای داده شده به هر زیر شاخص از ۱-۷ می باشد بطوریکه ۷ قوی ترین و ۱ ضعیف ترین سطح عملکرد را نشان می دهد. داده های تحقیق از طریق پرسشنامه هماهنگ شده بدست آورده می شود. این پرسشنامه ها توسط اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی ایران میان بنگاه های اقتصادی که بنا به روش مجمع جهانی اقتصاد نمونه گیری شده اند، توزیع می گردد.
- **رتبه بندی:** موقعیت هر کشور در بین سایر کشورها با رتبه بندی نشان داده می شود.

۶. وضعیت ایران در شاخص رقابت پذیری

رتبه ایران در شاخص رقابت پذیری در طی دوره مورد بررسی بین ۵۱ تا ۸۳ در نوسان بوده و بهترین رتبه ایران نیز در سال ۲۰۱۱ (برابر با ۵۱) حاصل شده است. علیرغم وجود نوسان در رتبه ایران بین کشور های مورد مطالعه، امتیاز کشور در طی سالهای اخیر نوسان کمتری داشته و بین ۴,۸۰ (بیشترین) در سال ۲۰۱۱ و ۴,۰۳ (کمترین) در سال ۲۰۱۴ متغیر بوده است.

جدول ۵. امتیاز و رتبه ارکان رقابت پذیری از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵

گروه های اصلی	ارکان	سال ۲۰۱۰		سال ۲۰۱۱		سال ۲۰۱۲		سال ۲۰۱۳		سال ۲۰۱۴		سال ۲۰۱۵	
		رتبه (از ۱۴۴ کشور)	امتیاز (۱-۷)	رتبه (از ۱۴۴ کشور)	امتیاز (۱-۷)	رتبه (از ۱۴۴ کشور)	امتیاز (۱-۷)	رتبه (از ۱۴۸ کشور)	امتیاز (۱-۷)	رتبه (از ۱۴۴ کشور)	امتیاز (۱-۷)	رتبه (از ۱۴۰ کشور)	امتیاز (۱-۷)
گروه های اصلی	رتبه و امتیاز کلی ایران	۶۹	۴,۱۴	۵۱	۴,۸۰	۶۶	۴,۲۲	۸۲	۴,۰۷	۸۳	۴,۰۳	۷۴	۴,۰۹
	نهادهای اقتصادی کلان	۸۲	۳,۷	۷۲	۳,۸	۶۸	۳,۹	۸۳	۳,۷	۱۰۸	۳,۴	۹۴	۳,۶
الزامات اساسی	محیط اقتصاد	۷۴	۳,۷	۶۷	۴,۰	۶۹	۴,۰	۶۵	۴,۱	۶۹	۴,۱	۶۳	۴,۲
	بهداشت و آموزش مقدماتی	۴۵	۵,۰	۲۷	۵,۶	۵۷	۴,۸	۱۰۰	۴,۳	۶۲	۴,۸	۶۶	۴,۸
	زیرساخت ها	۵۴	۵,۹	۵۰	۵,۹	۴۶	۶,۰	۵۱	۶,۰	۵۲	۶,۰	۴۷	۶,۰
	آموزش عالی و مهارت آموزی	۸۷	۳,۸	۸۹	۳,۹	۷۸	۴,۱	۸۸	۴,۰	۷۸	۴,۲	۶۹	۴,۳
بهبود تقویت کارایی	کارایی بازار کالا	۹۸	۳,۸	۱۰۳	۳,۹	۹۸	۴,۰	۱۱۰	۳,۹	۱۲۰	۳,۹	۱۰۹	۴,۰
	کارایی بازار نیروی کار	۱۳۵	۳,۴	۱۳۹	۳,۳	۱۴۱	۳,۲	۱۴۵	۳,۰	۱۴۲	۳,۰	۱۳۸	۳,۲
	توسعه بازار مالی	۱۲۰	۳,۳	۱۲۳	۳,۳	۱۲۳	۳,۴	۱۳۰	۳,۲	۱۲۸	۳,۰	۱۳۴	۲,۸
	آمادگی فناوری	۹۶	۳,۲	۱۰۴	۳,۱	۱۱۱	۳,۱	۱۱۶	۳,۰	۱۰۷	۳,۰	۹۹	۳,۲
	اندازه بازار	۲۰	۵,۱	۲۱	۵,۱	۱۸	۵,۲	۱۹	۵,۱	۲۱	۵,۱	۱۹	۵,۲
عوامل نوآوری و پیشرفتگی	پیشرفته بودن بنگاه های تجاری	۹۱	۳,۶	۹۲	۳,۶	۹۳	۳,۷	۱۰۴	۳,۶	۱۱۰	۳,۵	۱۱۰	۳,۵
	نوآوری	۶۶	۳,۱	۷۰	۳,۱	۶۵	۳,۲	۷۱	۳,۲	۸۶	۳,۱	۹۰	۳,۱

بهترین رتبه ایران در رکن اندازه بازار می باشد که بین ۱۸ در سال ۲۰۱۱ و ۲۱ در سال ۲۰۱۴ نوسان داشته است. رتبه ایران در این رکن در سال ۲۰۱۵ مشابه سال ۲۰۱۳ بوده است.

ایران در رکن کارایی بازار نیروی کار ضعیف ترین شرایط را در قیاس با دیگر ارکان دارد. این رکن طی سالهای مورد مطالعه بین ۱۳۵ و ۱۴۵ متغیر بوده است. با وجود این که ایران در رکن آموزش عالی و مهارت آموزی در سال ۲۰۱۵ رتبه ۶۹ را داشته و از سال ۲۰۱۰ تا سال ۲۰۱۵ هر سال رتبه کشور در این رکن بهبود یافته، لیکن به نظر می رسد بازار نیروی کار شرایط مناسب را برای نیروهای آموزش دیده فراهم نیاورده و این دو رکن نتوانسته اند در جهت توسعه کشور با یکدیگر ارتباط برقرار نمایند.

جهت خلاصه سازی جدول شماره ۵، رتبه ارکان ایران در سه گروه چهارتایی ضعیف و متوسط و قوی بر اساس آمارهای سال ۲۰۱۵ در جدول زیر طبقه بندی شده اند.

جدول ۶. رتبه ایران در ارکان رقابت پذیر از قوی به ضعیف در سال ۲۰۱۵

ضعیف		متوسط		قوی	
رتبه	رکن	رتبه	رکن	رتبه	رکن
۱۰۹	کارایی بازار کالا	۶۹	آموزش عالی و مهارت آموزی	۱۹	اندازه بازار
۱۱۰	پیشرفته بودن بنگاههای تجاری	۹۰	نوآوری	۴۷	زیرساخت ها
۱۳۴	توسعه بازار مالی	۹۴	نهادهای اقتصادی کلان	۶۳	محیط اقتصادی
۱۳۸	کارایی بازار نیروی کار	۹۹	آمدگی فناوری	۶۶	بهداشت و آموزش مقدماتی

جدول شماره ۷ خلاصه ای است از عواملی که توسط مدیران اجرایی بنگاه اقتصادی، مشکل ترین مسائل برای اجرای کسب و کار می باشد. از پاسخگویان به پرسشنامه درخواست شده است تا از یک لیست ۱۶ عاملی پنج عامل که مسئله سازترین عوامل توسعه کسب و کار در کشور هستند را انتخاب کرده و از ۱ تا ۵ امتیاز دهی کنند. در مرحله بعد نتایج، دسته بندی و بر اساس امتیاز ثبت شده توسط پاسخگویان وزن دهی شده است.

جدول ۷. فهرست مسئله ساز ترین عوامل برای شروع کسب و کار در ایران از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵

رتبه	عوامل	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
۱	دسترسی به منابع مالی	۱۸,۳	۱۹,۴	۱۸,۷	۱۳,۹	۱۶,۹	۱۹,۶
۲	بی ثباتی سیاست ها	۱۴,۴	۱۳,۷	۱۵,۴	۲۰,۱	۱۳	۱۲,۹
۳	دیوانسالاری دولتی نا کارآمد	۱۱,۳	۱۰,۶	۹,۳	۱۰,۳	۱۱,۵	۱۲
۴	تورم	۱۲,۱	۱۱,۱	۱۴,۲	۱۲,۶	۱۳	۱۱,۷
۵	نا مناسب بودن زیر ساخت ها	۱۱,۱	۹,۹	۸,۸	۹	۱۰,۶	۱۱,۴
۶	مقررات ارزی	۳,۹	۵,۸	۱۰,۳	۱۴,۴	۷,۳	۷,۵
۷	فساد	۴,۴	۴,۲	۳,۴	۵	۷,۹	۶
۸	قوانین کار محدودیت زا	۷,۱	۷	۵,۲	۲,۶	۵,۶	۴,۴
۹	نرخ های مالیات	۲,۳	۴,۱	۳	۱,۹	۲	۳
۱۰	پیچیدگی قوانین مالیاتی	۳,۱	۰,۹	۲,۴	۱,۳	na	۲,۹
۱۱	کمبود نیروی کار متخصص	۴,۶	na	۲,۱	۲,۵	۳,۵	۲,۸
۱۲	فقر اخلاق کاری در نیروی کار	۴,۵	۴,۳	۳,۵	na	۴	۲,۷
۱۳	ظرفیت ناکافی جهت نوآوری	na	na	۱,۸	۱,۵	۱,۵	۲,۳
۱۴	بی ثباتی دولت	۱,۷	۰,۹	۱,۲	۱,۹	۰,۵	۰,۴
۱۵	جرم و دزدی	۰,۶	۰,۴	۰,۴	۰,۸	۰,۷	۰,۲
۱۶	پایین بودن سطح بهداشت عمومی	۰,۶	۰,۵	۰,۳	۰,۱	۰,۲	۰

مسئله ساز ترین عامل کسب و کار از دید مدیران اجرایی، دسترسی به منابع مالی است. این عامل با توجه به پایین بودن رتبه ایران در رکن توسعه بازار مالی که در سال ۲۰۱۵ رتبه ۱۳۴ را کسب نموده است، نشانگر ضرورت اهمیت این رکن در توسعه کشور می باشد. از دیگر عوامل مرتبط با رکن توسعه بازار مالی و جزء پنج عامل اول، مشکل تورم است. علیرغم بهبود نسبی وضعیت این عامل از نظر پاسخگویان از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵، کماکان مشکل تورم در رده های بالای اهمیت قرار دارد.

به نظر می‌رسد پاسخ دهندگان، بی‌ثباتی سیاست‌ها را منبعث از بی‌ثباتی دولت ندانسته و علیرغم بالا بودن وزن بی‌ثباتی سیاستها، بی‌ثباتی دولت جزء بی‌اهمیت‌ترین عوامل (ردیف ۱۴) قرار گرفته است.

فقر اخلاق کاری در نیروی کار، کمبود نیروی کار متخصص و قوانین کار محدودیت‌زا، از جمله عوامل مرتبط با رکن کارایی بازار نیروی کار می‌باشند. با وجود اینکه رکن کارایی بازار نیروی کار ضعیف‌ترین رکن ایران در شاخص رقابت پذیری است، لیکن از دید پاسخگویان، عوامل فوق‌الذکر، وزن متوسط و پایینی در بین عوامل مسئله‌ساز در کسب و کار کشور دارند که این خود نشان‌دهنده عدم حساسیت بنگاه‌های اقتصادی مورد مطالعه به اثر بخشی نیروی کار در توسعه اقتصادی کشور می‌باشد.

نمودار شماره ۲ اهمیت عوامل مسئله‌ساز را در کسب و کار کشور در ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ نشان می‌دهد، همانطور که در نمودار ملاحظه می‌گردد، مشکل‌ترین عوامل در طی سالهای مورد بررسی ثابت بوده و نوسان زیادی نداشته‌اند.

نمودار ۲: مقایسه مشکل‌ترین عوامل برای شروع کسب و کار در سالهای ۲۰۱۰، ۲۰۱۳ و ۲۰۱۵

